

ΤΟ ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

ΕΛΕΝΗ ΚΟΝΤΟΥ

ΤΟ ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Πατήρ Αντώνιος Γκίκιζας
Ο αφανής γέροντας της Αθήνας

Ἐν πλῶ

© Έκδόσεις Έν πλῶ
Κολοκοτρώνη 49, Αθήνα 105 60
Τηλ.: 210 3226343 – Fax: 210 3221238
e-mail: info@enploeditions.gr
www.enploeditions.gr
www.facebook.com/enploeditions.gr

Διόρθωση δοκιμίων: Σοφία Μπουγά

Α΄ έκδοση: Σεπτέμβριος 2022

ISBN: 978-960-619-117-6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	9
Εισαγωγή.....	13
Η ζωή του π. Αντωνίου Γκίκιζα.....	17
Επικήδειος λόγος.....	47
Ο π. Αντώνιος και η Ιερά Μονή Αγ.Αντωνίου Αχλαδερής Ευβοίας.....	53

Λόγοι Πνευματικοί

Περί Θεού και πίστεως.....	59
Μακαρισμοί.....	65
Περί του Χριστού.....	71
Περί Αγίου Πνεύματος και Αγίας Τριάδας.....	79
Περί της Παναγίας.....	83
Περί ορατού καί αόρατου κόσμου.....	85
Δόξα του Θεού - Δοξολογία.....	87
Περί του Αποστόλου Παύλου.....	91
Περί της Ορθοδοξίας.....	95

Εκκλησία - Λειτουργία.....	97
Περί προσευχής.....	101
Μετάνοια.....	109
Ταπείνωση.....	113
Η πνευματική πορεία μας.....	115
Άτομα και ελευθερία.....	127
Χαρά.....	129
Νηστεία - Ελεημοσύνη - Αγάπη	131
 Επίλογος.....	 133
 Φωτογραφίες.....	 135

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΣΕΒΑΣΜ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ
ΚΑΙ ΣΚΥΤΡΟΥ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Η Φιλοξενία είναι αρετή που την ευρίσκομε στην Αγία Γραφή, ως εντολήν με αμοιβή. Στην πράξη σημαίνει φιλία και αγάπη προς τον ξένο που την έχει ανάγκη, υλική και πνευματική, εν ζωή και εν θανάτω, ξενία σώματος και ψυχής. Την Φιλοξενία, μας καλεί ο Απόστολος Παύλος να μη την λησμονούμε και εις πάντας να την ενεργούμε.

Η Φιλοξενία, του Αβραάμ είναι υποδειγματική και η αίτηση του Ιωσήφ προς τον Πιλάτον «δός μοι τοῦτον τόν ξένον» συγκλονιστική, στο σχετικό τροπάριο της Μ. Παρασκευής «δός μοι τοῦτον τόν ξένον, ἵνα κρύψω ἐν τάφῳ».

Η φιλοξενία, ήταν θέμα κηρύγματος σε μορφή παρακλητική, επιτακτική και τακτική του αειμνήστου π. Αντωνίου, με σχετική ανάπτυξη του τρόπου, του σκοπού και της αμοιβής της αρετής της φιλοξενίας. Και το κήρυγμα ευρήκε εφαρμογή και εις τον ίδιον, ώστε να φιλοξενηθεί μετά θάνατον.

Στο σημείο αυτό αρχίζει η γνωριμία μας. Ο π. Αντώνιος, μου ήτο τελείως άγνωστος. Τα πνευματικά του παιδιά (δεν ξέρω εάν ήταν και επιθυμία του) υπέβαλαν αίτημα και εξήτησαν την άδεια να ταφεί στην Ι. Μονή του Αγίου Αντωνίου. Το αίτημα έγινε ευχαρίστως δεκτό και το σκήνωμά του μετά την εξόδιο ακολουθία, ετάφη στον περίβολο του καθολικού της Μονής. Φιλοξενία πλήρης, συνεχής, ολοκληρωμένη. Ακοίμητο το καντήλι στον απέρριτο τάφο, προσευχή αδιάλειπτη υπέρ αναπαύσεως της ψυχής, ιερά μνημόσυνα κατ' έτος στη μνήμη του ονόματός του και στην προσκομιδή σε κάθε Θεία Λειτουργία.

Και μετά την ανακομιδή, τα οστά γεγυμνωμένα και τοποθετημένα επιμελώς σε κιβώτιο, φιλοξενοούνται μονίμως εντός του Ιερού Ναού δεχόμενα το θυμίαμα.

Τα πνευματικά του τέκνα, έχουν επιμεληθεί περιστατικά της ζωής του και περιλήψεις των ομιλιών του, με σκοπό την έκδοση, ώστε να γίνει γνωστός ο π. Αντώνιος και στο σύγχρονο πνευματικό κόσμο, όχι υπό τον μόνον αλλά επί την λυχνίαν, από την άγνοια του ημιυπογείου επάνω όρους, με την έκδοση αυτήν εν επιγνώσει υπό των πολλών.

Επευλογούμεν την έκδοση, συγχαίρομεν δια την συλλογή και επιμέλεια, επικαλούμενοι την ευλογία του Κυρίου πλουσίαν. Τον π. Αντώνιον, ξενιζόμενον νυν εις τους κόλπους του Αβραάμ, παρακαλούμε, εν αναμνήσει της φιλοξενίας, δια των

θεοπειθών Ευχών του, να αξιώση και εμάς «Ξενίας Δεσποτικής».

Ευχόμεθα δε, όπως και η Εκκλησία τον φιλοξενήσει εις την χορείαν των αγίων με πράξιν αγιοκατατάξεως, ως άξιον τιμής και δόξης του εν Τριάδι Θεού.

ΑΜΗΝ

† ο Καρυστίας Σεραφείμ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κυκλοφορούμε στην Αθήνα τις περισσότερες φορές βυθισμένοι στους προβληματισμούς μας και τα αδιέξοδα και ποτέ δεν αφήνουμε λίγο τη σκέψη μας να ακούσει τι έχει να μας πει αυτή η πρωτεύουσα... Και έχει τόσα πολλά να πει για την ιστορία, τους ήρωες, τους αγίους της!

Θα δίνουμε άλλο νόημα στη μέρα μας αν σκεφτόμαστε ότι στους δρόμους που περπατάμε, που περνάμε με τα αυτοκίνητα, περπάτησαν άνθρωποι που κατατάχθηκαν στη χορεία των αγίων της Εκκλησίας μας, αφού κατάφεραν παρά τους διωγμούς, τις συκοφαντίες, τους πειρασμούς να ζουν μια ζωή βαθιάς πίστης και αγάπης στο Θεό και στον άνθρωπο. Από την πρωτοχριστιανική εποχή μέχρι τις μέρες μας η Αθήνα δίνει στην Ορθοδοξία αγίους: Αγ. Φιλοθέη, Αγ. Νεκτάριος, Αγ. Παπα-Νικόλας Πλανάς, Όσ. Πορφύριος και τόσοι άλλοι... Ο κατάλογος μένει ανοιχτός για να καταγράψει και επόμενους.

Υπάρχουν και στις μέρες μας άνθρωποι του Θεού στην Αθήνα.

Ποιος να φανταστεί ότι σε μια απ' τις πιο πολύβουες λεωφόρους της, τη λεωφόρο Αλεξάνδρας στον αριθμό 59, στο ημιυπόγειο μιας πολυκατοικίας ζούσε και εργαζόταν πνευματικά, οδηγώντας ψυχές στον Θεό, ένας πνευματικός, τόσο ταπεινός, τόσο αφανής, τόσο απλός! Σε αυτό το μικρό διαμέρισμα αντίκρυζες ένα γέροντα σαν εκείνους που διαβάζουμε στο Γεροντικό με βαθιά ταπείνωση, λεπτή ευγένεια, μεγάλη διάκριση, πολλή αγάπη.

Ο γέροντας δεν είναι άλλος από τον π. Αντώνιο Γκίκιζα.

Το ημιυπόγειο, ένα μικρό διαμέρισμα με λιγοστό φως, πολύ πτωχικό, απλό. Τόσο απλό που πέραγε η σκέψη ότι ίσως ο σταύλος του Αγ. Ιωάννου του Ρώσου να ήταν καλύτερος. Αυτό ήταν το κελάκι του γέροντα.

Ο γέροντας είχε ένα σκοπό, τη βοήθεια κάθε ταλαιπωρημένης, κουρασμένης ψυχής με ένα πατρικό, απλό, στοργικό τρόπο αγάπης, κατανόησης, προσευχής. Μία επιθυμία στην ψυχή του, την πνευματική επικοινωνία με τον Θεό. Παρόλο που ζούσε μέσα στην Αθήνα, ήταν μακριά από τα του κόσμου. Μόνο η προσευχή «υπέρ σύμπαντος του κόσμου» υπήρχε στην καρδιά του.

Έτσι το ημιυπόγειο έγινε χώρος πνευματικού φωτός, προσευχής, μετάνοιας και ανάπαυσης όσων επισκέπτονταν ή διακονούσαν τον γέροντα.

Θερμές ευχαριστίες στην Ιερά Μονή του Αγίου

Αντωνίου, Αχλαδεράς Ευβοίας για την τιμή που μου έκανε, να μου εμπιστευθεί όλο το υλικό που είχε συγκεντρώσει για τη ζωή και το πνευματικό έργο του π. Αντωνίου, για την έκδοση βιβλίου με μοναδικό σκοπό την πνευματική ωφέλεια και «παρηγορία» των ψυχών.

Ελένη Κόντου

Η Ζωή του π. Αντωνίου Γκίκιζα

Ο π. Αντώνιος Γκίκιζας γεννήθηκε στις 7 Ιανουαρίου, το έτος 1910, στο Κρανίδι Αργολίδος από ευσεβείς γονείς, τον Κοσμά και τη Βασιλική. Οι γονείς του δημιούργησαν μια υπερπολύτεκνη οικογένεια με 10 παιδιά, τα οποία μεγάλωσαν «έν παιδεία καί νουθεσία Κυρίου». Στην ηλικία των 8-10 ετών συνδέθηκε με ευσεβή νέο, τον μετέπειτα ιερομόναχο π. Παύλο Βενεκά (είναι άγνωστο το κοσμικό του όνομα) και αργότερα ηγούμενο της Ι. Μονής του Αγ. Χαραλάμπους στην Εύβοια. Ο π. Παύλος ήταν 10 χρόνια μεγαλύτερος του, αλλά διακρινόταν για την πνευματικότητα του. Έτσι ο μικρός Αντώνιος βρήκε ένα φίλο και δάσκαλο στην πνευματική ζωή. Ο νεαρός τότε π. Παύλος με την πνευματική αρχοντιά που τον διέκρινε του μετέδωσε ό,τι καλύτερο είχε η ψυχή του. Συνήθιζαν να κάθονται στο περιβόλι και να διαβάζουν το βιβλίο του Αγ. Ιωάννου του Καλυβίτου. Λεπτές ψυχές και οι δύο ενώθηκαν κατά Θεό.

Ο π. Αντώνιος, σε μεγάλη ηλικία μιλούσε με πολύ μεγάλο σεβασμό για τον π. Παύλο, αποκαλώντας τον, γέροντα του, δάσκαλό του, άρχοντα.

Συχνά έλεγε: «τι δουλειά έχει ο άρχοντας με το τσοπανόπουλο;».

«Ήμουνα μικρό παιδί, όταν μου έπεσε ο κεραυνός της πίστης. Προετοιμαζόμουν για το Γυμνάσιο», είχε πει ο π. Αντώνιος. Γυμνάσιο πήγε στο Κρανίδι και στο Ναύπλιο. Όταν τελείωσε ήρθε στον Πειραιά, όπου ζούσε η αδελφή του, και φοίτησε στη Θεολογική σχολή Αθηνών, απ' όπου αποφοίτησε με άριστα παρά τις αντίξοες συνθήκες ζωής. Όλα αυτά τα χρόνια τα πέρασε με πολλή φτώχεια. Στην ηλικία των 25 περίπου ετών ο Αντώνιος, πτυχιούχος θεολόγος, πήγε και βρήκε τον αγαπημένο του «δάσκαλο» π. Παύλο, ο οποίος είχε γίνει μοναχός και ήταν ηγούμενος στην Ι. Μονή του Αγ. Χαραλάμπους Λευκών, στο Αυλωνάρι της Ευβοίας, επί Μητροπολίτου Παντελεήμονος. Εκεί μόναζαν κάτω από την πνευματική καθοδήγηση του π. Παύλου ο π. Πορφύριος Μπαϊρακτάρης (ο Όσιος Πορφύριος), ο π. Σίμων Αρβανίτης, ο δόκιμος μοναχός Τριαντάφυλλος, μετέπειτα π. Γρηγόριος. Εκεί, στη Μονή του Αγ. Χαραλάμπους γίνεται η πρώτη συνάντηση του νεαρού Αντωνίου με τον π. Πορφύριο. Ο π. Πορφύριος τότε διέκρινε το πνευματικό βάθος της ψυχής του Αντωνίου, και αργότερα τον είχε πνευματικό του. Για μικρό χρονικό διάστημα διετέλεσε θεολόγος στην Κύμη, στο ορφανοτροφείο «Τάγμα», κοντά στο Μητροπολίτη Παντελεήμονα. Δεν έμελλε όμως να διαρκέσει πολύ αυτή η ευλογημένη συνύπαρξη, γιατί τη Μονή ο Μητροπολίτης τη μετέτρεψε